

Europoslanec Ivan David z Bruselu: Poprvé v historii jeden členský stát NATO požádal Rusko o pomoc proti jinému státu NATO

- CZ24 News | 23. července 2020

ŘECKO: Na hranicích řeckých pobřežních vod u ostrůvku Kastellorizo poblíž Kréty na sebe třetím dnem míří odjištěnými raketami skupiny tureckých a řeckých fregat. Prsty na spoušti odjištěných torpéd mají i velící důstojníci řeckých a tureckých ponorek. Ve vzdušném prostoru mezi Kyprem, řeckou Krétou a Tureckem se vzájemně nahánějí řecké a kyperské stíhačky na jedné straně s tureckými bojovými letadly na straně druhé.

Řecko a Turecko se dostaly na hranu války v pondělí, když turecká vrtná loď Oruc Reis doprovázená konvojem 19 tureckých vojenských lodí a 2 ponorek vnikla do řeckých pobřežních vod s úmyslem nelegálně těžit řeckou ropu a plyn. Cestu k ložisku uhlovodíků jim přehradilo 21 bojových plavidel řeckého námořnictva a 2 řecké ponorky.

V úterý se Řecko pokusilo hledat mírovou cestu k řešení této nebezpečné situace. Řecký ministr zahraničí Nikos Dendias telefonicky požádal generálního tajemníka OSN Antonia Guterrese o svolání mimořádného zasedání Rady bezpečnosti OSN. Řečtí velvyslanci v zemích, které jsou stálými členy Rady bezpečnosti (USA, Rusko, Čína, Francie a Velká Británie) problém projednávali s ministry zahraničí těchto zemí. Řecký ministr obrany Nikos Panayotopoulos požádal generálního tajemníka NATO Jense Stoltenberga, aby se pokusil přesvědčit Turecko, které je stejně jako Řecko členem Aliance, aby upustilo od pokusu takto vojensky obsadit řecká ložiska nerostných surovin.

Řecký premiér Kyriakos Mitsotakis telefonicky požádal Angelu Merkelovou, jakožto kancléřku Německa, jež právě předsedá Evropské radě, aby zprostředkovala Řecku pomoc EU. Kancléřka Merkelová v reakci na to podle německého deníku Handelsblatt telefonovala tureckému prezidentu Recepu Erdoganovi a snažila se jej přimět k upuštění od plánu těžby ropy a plynu v řeckých a kyperských pobřežních vodách. Při telefonátu mu však ani nepohrozila uvalením sankcí na Turecko. Spokojila se s Erdoganovým vysvětlením, podle něhož Turecko nepovažuje místo, na němž chce těžit, za teritoriální vody Řecka.

Do Athén vzápětí přiletěl německý ministr zahraničí Heiko Maas. Mitsotakis mu připomenul řeckou žádost o uvalení sankcí na Turecko za soustavné krádeže ropy a plynu v pobřežních vodách Řecka a Kypru. Německý ministr zahraničí jej šokoval svým plánem řešit současnou kritickou situaci AŽ V ZÁŘÍ na mimořádném summitu ministrů zahraničí EU. V té době už přitom může být polovina Řecka i Turecka v troskách po vzájemném raketovém ostřelování.

Na společné tiskové konferenci se svým řeckým protějškem Nikose Dendiasem německý ministr Heiko Maas zpočátku pronesl několik chlácholivých vět o „posvátnosti řeckých hranic“. Turecko vyzval k dodržování mezinárodního práva, což je podle jeho prohlášení „možné pouze tehdy, pokud se Ankara vyhne provokacím ve východním Středomoří“.

Poté však podle řeckého webu ethnos.gr veřejně urazil své hostitele, když se postavil na stranu

Turecka. Ve svém projevu neoznačil ložiska ropy a plynu, kde Turci chtějí těžít, za výhradní ekonomickou zónu Řecka, kterou je podle Úmluvy OSN o mořském právu, ale za „sporné území“. Maas tím veřejně vyjevil, že Německo, jako země předsedající Evropské radě, nestojí na straně Řecka, které je členem EU, ale že sdílí postoj Turecka, jež lokalitu za řeckou nepovažuje. Ve středu ráno vyplulo z tureckého přístavu Akzas dalších 15 těžce vyzbrojených tureckých válečných lodí, aby početně posílily flotilu snažící se vniknout do řeckých pobřežních vod. V reakci na to náčelník generálního štábu řecké armády Konstantinos Floros vyslal do oblasti stejný počet řeckých bojových lodí. Obě skupiny se na místě setkaly kolem středečního poledne. Odpoledne podnikl řecký premiér Kyriakos Mitsotakis bezprecedentní diplomatický tah. V telefonickém rozhovoru s ruským prezidentem Vladimírem Putinem požádal o pomoc Rusko. Podle agentury TASS oba státníci jednali nejen o situaci ve východním Středomoří, ale i o problémech, které vyvolává v Libyi turecká vojenská spolupráce s džihádisty sdruženými ve vládě národní dohody (GNA), jejímž mluvčím je samozvaný premiér Faís al-Sarrádž. Putin si s Mitsotakisem vyměnili i názory na přeměnu chrámu Hagia Sophia v Istanbulu na mešitu, kterou nařídil turecký prezident Recep Erdogan. Proti tomuto aktu veřejně protestovali představitelé ruské i řecké pravoslavné církve. Podle prohlášení zveřejněného ruskou agenturou „Putin a Mitsotakis podrobně zvážili budoucí pokrok rusko-řecké spolupráce v různých oblastech včetně rozšíření právních základů pro dvoustranný vztah“. Již na jaře požádal Rusko o vojenskou pomoc proti Turecku Kypr. V březnu oznámilo Turecko úmysl již poněkoličtější vyslat do kyperských pobřežních vod těžební loď Yavuz, aby tam nelegálně těžila plyn. Kyperská vláda požádala o pomoc EU, která se však dodnes nedohodla na uvalení jakýchkoli účinných sankcí proti Turecku. Vláda neutrální kyperské republiky proto v nouzi požádala o pomoc Rusko a nabídla mu prostor, v němž Turci chtěli krást plyn, k bezplatnému pronájmu za účelem vojenského cvičení. Ruské letectvo a námořnictvo v oblasti skutečně uspořádalo několikátýdenní cvičení s ostrými střelbami, které Turky spolehlivě odradily od plavby a těžby v tomto sektoru. V případě řecké žádosti však jde o unikátní situaci. Je to poprvé v historii, kdy jeden členský stát NATO požádal Rusko o pomoc proti jinému státu NATO. Severoatlantická aliance přitom sama sebe definuje jako vojenský pakt proti Rusku. Řeční europoslanci včera požádali, aby se tureckou vojenskou invazí do řeckých pobřežních vod zabýval i Evropský parlament na mimořádné schůzi, která byla svolána na dnešek. Plénum bylo původně svoláno k projednání závěrů Evropské rady, která rozhodla zadlužit EU 750 miliardami půjček. Frakce Identita a demokracie (ID), v níž působí i europoslanci zvolaní v ČR za SPD, podpořila žádost řeckých kolegů o rozšíření programu schůze i o bod týkající hrozící války mezi Řeckem a Tureckem.

Ivan David